

אחזור ושיתוף קבצים: האם קיימים הבדלים בין עמדות להתנהגות?

אסתר שר

תקציר

ניהול פריטי מידע כגון קבצים הינו פעולה בסיסית ונפוצה ביותר בקרב משתמשי המחשב והיא כוללת אחסון, ארגון, אחזור ושיתוף קבצים. מחקר זה מתמקד באחזור קבצים, כלומר מציאתם והגעה אליהם, ובשיתוף קבצים בין קבוצה של שני אנשים או יותר. שתי כל אחת מפעולות אלה יכולה להיעשות בשתי דרכים עיקריות. אחזור קבצים יכול להעשות באמצעות חיפוש או ניווט היררכי בתיקות ואילו שיתוף קבצים יכול להיעשות באמצעות הדואר האלקטרוני או באמצעות הענן. מחקרים קודמים מצאו כי ישנה העדפה לניווט על פני חיפוש גם כאשר מנועי החיפוש הינם משופרים. כמו כן, למרות הטיעונים המדגישים את היתרונות של השיתוף בענן, נמצא כי שיתוף באופן זה גורם לבעיות רבות.

מטרת מחקר זה הייתה לבדוק אם קיימים הבדלים בין עמדות משתמשי המחשב לגבי הדרכים לאחזור ולשיתוף קבצים, לבין ההתנהגויות בפועל שנמצאו במחקרים קודמים. המחקר בחן את עמדותיהם של הנבדקים לגבי שתי הדרכים העיקריות לאחזור קבצים, ניווט וחיפוש, וכן את עמדותיהם לגבי שתי הדרכים העיקריות לשיתוף קבצים, שיתוף באמצעות הדואר האלקטרוני ושיתוף בענן. נערכה השוואה בין תוצאות מחקר זה לבין תוצאות מחקרים קודמים המדווחים על הנעשה בפועל.

שאלות המחקר נבדקו באמצעות שאלון שבו הוצג לנבדקים הסבר קצר לגבי שתי הדרכים העיקריות לאחזור קבצים, ניווט וחיפוש, והסבר לגבי שתי הדרכים העיקריות לשיתוף קבצים, דואר אלקטרוני ושיתוף בענן. השאלון מורכב משאלות רב ברירתיות ושאלות פתוחות שהתשובות עליהן הן מספר בין אחד למאה המייצג אחוזי חיפוש. על השאלון ענו 110 נבדקים, מתוכם 38 גברים, 71 נשים ונבדקת אחת שלא הזדהתה מגדרית. גילם הממוצע של הנבדקים הינו 28.39 שנים (סטיית תקן 12.90 שנים). מספר שנות הלימוד הממוצע שלהם היה 14.19 (סטיית תקן 3.44). כאשר התבקשו הנבדקים לדרג את מיומנות המחשב שלהם על סקלת ליקרט 1-5 (1 נמוכה מאוד, 5 גבוהה מאוד), תשובתם הממוצעת הייתה 3.79 (סטיית תקן 0.95).

במחקר זה שמונה שאלות מחקר, בהן שאלות מחקר הנוגעות להערכת הנבדקים בקשר לאחזור קבצים: השפעת מנועי חיפוש על אחוזי החיפוש, השפעת טיב מנוע החיפוש על סידור התיקות, השפעת גיל על אחוזי חיפוש, מהירות אחזור; וכן שאלות מחקר הנוגעות להערכת הנבדקים בקשר לשיתוף קבצים: העדפה, הצלחה ומהירות אחזור של שיתוף באימייל לעומת שיתוף בענן, שימוש בענן כיום ובעתיד, ופגיעות.

שאלות המחקר היו:

1. מה היא הערכת הנבדקים לגבי אחוזי החיפוש של קבצים מתוך סך כל האחזורים לגבי: מנועי חיפוש ישנים, מנועי חיפוש עדכניים ומנועי חיפוש בעוד עשרים שנה?
2. האם הנבדקים סבורים ששימוש במנועי חיפוש משופרים מביא לפחות שימוש בתיקיות? והאם בעתיד מנועי חיפוש ייתרו את השימוש בתיקיות?
3. איך הנבדקים מעריכים שגיל משפיע על אחוזי החיפוש?
4. באיזו שיטה הנבדקים חושבים שאחזור הקבצים יהיה מהיר יותר – חיפוש או ניווט?
5. להערכת הנבדקים – איזו שיטת שיתוף (באמצעות אימייל או בענן) עדיפה לשימוש? איזו שיטה מביאה להצלחה גדולה יותר באחזור? ואיזו שיטת שיתוף מביאה לאחזורים מהירים יותר?
6. להערכת הנבדקים – באיזו שיטת שיתוף (אימייל או ענן) משתמשים יותר כיום? ובאיזו ישתמשו יותר בעוד עשרים שנה?
7. להערכת הנבדקים – באיזו שיטת שיתוף האחזור פגיע יותר לעליה במספר הקבצים, מספר השותפים לקובץ, מספר הגרסאות והזמן שעבר מאז האחזור האחרון?
8. כיצד משתני רקע (מגדר, גיל ואוריינות מחשב) משפיעה על תשובות הנבדקים?

שאלת המחקר הראשונה הייתה "מה היא הערכת הנבדקים לגבי אחוזי החיפוש של קבצים מתוך סך כל האחזורים לגבי: מנועי חיפוש ישנים, מנועי חיפוש עדכניים ומנועי חיפוש בעוד עשרים שנה?". המחקר מצא כי לגבי מנועי חיפוש ישנים הנבדקים העריכו בממוצע שמשתמשים בהם ב 30% מהאחזורים, לגבי מנועי חיפוש עדכניים הממוצע עלה ל- 68%. ההערכה לגבי מנועי חיפוש בעוד 20 שנה הייתה אף גבוהה יותר, 82% בממוצע. ברם, אחוזי החיפוש שנמצאו במחקרים קודמים הינם קטנים בהרבה. ללא קשר לסוג מנוע החיפוש, הנבדקים לרוב לא בחרו להשתמש בחיפוש וחיפשו רק ב 4%-15% מהאחזורים. לעומת זאת, מחקר קודם מראה שהנבדקים השתמשו בניווט ב 56%-68% מהמקרים. במחקר נוסף, נמצא כי ב 84% מהמקרים משתתפי המחקר השתמשו בניווט בתיקיות על מנת לאחזר את הקבצים שלהם, ורק ב 4% מהמקרים השתמשו בחיפוש כאופציה הראשונה.

שאלת המחקר השנייה הייתה "האם הנבדקים סבורים ששימוש במנועי חיפוש משופרים מביא לפחות שימוש בתיקיות והאם להערכתם בעתיד מנועי חיפוש ייתרו את השימוש בתיקיות?". רוב הנבדקים (73%) סברו ששימוש במנועי חיפוש משופרים מביא לפחות שימוש בתיקיות. בנוסף, מרבית הנבדקים (82%) מאמינים שהשיפור במנועי החיפוש הולך ומייתר את הצורך להשתמש בתיקיות. אולם במחקרים קודמים לא נמצאה עדות לכך ששימוש במנועי חיפוש שולחניים משופרים מובילים את המשתמשים לשנות את האופן שבו הם מסדרים את התיקיות שלהם ולסמוך פחות על ארגון היררכי של התיקיות.

שאלת המחקר השלישית הייתה "כיצד הנבדקים מעריכים שגיל משפיע על אחוזי החיפוש?". כאשר הנבדקים התבקשו להעריך את אחוז החיפושים במנועי חיפש עדכניים בקרב משתמשים בשנות העשרים שלהם ובקרב משתמשים מבוגרים מעל גיל 50, מרבית הנבדקים (70%) סברו שאנשים צעירים יותר משתמשים יותר במנועי חיפוש מאנשים מבוגרים. אחוז החיפושים המוערך לגבי משתמשים בשנות העשרים שלהם (75%) היה גבוה יותר באופן מובהק מאשר אחוז החיפושים המוערך לגבי משתמשים בני 50 ומעלה (49%). במילים אחרות, הנבדקים העריכו שאחוז החיפוש יורד עם הגיל. תוצאות אלו סותרות את ממצאיו של מחקר קודם שמצא כי הדור הצעיר לא מחפש את הקבצים שלו יותר מאשר הדור המבוגר. יתרה מזאת, נמצא מתאם חיובי בין הגיל לבין אחוזי השימוש במנוע חיפוש לצורך אחזור קבצים. כלומר, אנשים צעירים יותר נוטים לחפש פחות.

שאלת המחקר הרביעית הייתה "באיזו שיטה הנבדקים חושבים שאחזור הקבצים יהיה מהיר יותר – חיפוש או ניווט?". במחקר הנוכחי 60% מהנבדקים סברו שהשיטה שבאמצעותה אחזור הקבצים מהיר יותר היא חיפוש, 13% מהנבדקים סברו שאין הבדל בין זמן האחזור של שתי השיטות, ואילו 27% מהם סברו ששיטת האחזור המהירה יותר היא ניווט. ממצאים אלו מעידים שמרבית הנבדקים חושבים שחיפוש מהיר יותר מניווט. זאת בניגוד לממצאי מחקר קודם שמצא כי זמן האחזור של החיפוש היה ארוך באופן מובהק מזמן האחזור של הניווט.

שאלת המחקר החמישית הייתה "איזו שיטת שיתוף (באמצעות אימייל או בענן) להערכת הנבדקים עדיפה לשימוש, איזו מביאה להצלחה גדולה יותר באחזור, ואיזו שיטת שיתוף מביאה לאחזורים מהירים יותר?". מרבית העונים (73%) סברו ששיטת השיתוף העדיפה לשימוש היא שיתוף קבצים בענן, כמו כן מרביתם (57%) סברו שאנשים מצליחים יותר לאחזור קבצים בענן, וכמחציתם (49%) חשבו שאחזור מהענן מהיר יותר. עם זאת, נמצא כי השיטה המועדפת והיעילה יותר לשיתוף קבצים היא שיתוף באימייל. נמצא כי הסיכויים להיכשל באחזור קבצים ששותפו בענן הינם גבוהים משמעותית מהסיכויים לכישלון באחזור קבצים ששותפו באימייל. ממצאים אלו תוקפו במחקר נוסף.

שאלת המחקר השישית הייתה "מהי להערכת הנבדקים שיטת השיתוף (אימייל או ענן) שבה משתמשים יותר כיום ובאיזו שיטה ישתמשו יותר בעוד 20 שנה?". אמנם רק 34% מהנבדקים ענו שכיום אנשים משתפים יותר קבצים בענן, אולם אחוז עולה ל 82% כאשר שואלים לצפי שלהם לגבי שיתוף בענן בעוד עשרים שנה. אכן, לפי הממצאים של מחקר קודם, משתמשי המחשב נוהגים לשתף את הקבצים שלהם באמצעות האימייל יותר מאשר בענן. כאן לא נמצאה סתירה בין עמדות המשתתפים במחקר הנוכחי לבין ההתנהגות בפועל שנמצאה במחקרים קודמים.

שאלת המחקר השביעית הייתה "מהי להערכת הנבדקים שיטת השיתוף שבה האחזור פגיע יותר לעליה במספר הקבצים, מספר השותפים לקובץ, מספר הגרסאות והזמן שעבר מאז האחזור האחרון?". רק 35% מהמשיבים חשבו ששיתוף בענן פגיע יותר משיתוף באימייל לבעיות אלו. אולם במחקר קודם נמצא כי גורמים הנוגעים לגודל האוסף, גרסאות הקובץ

ועומס העבודה של המשתמשים משפיעים לרעה על אחזור קבצים ששותפו בענן יותר מאשר על אחזור קבצים ששותפו באימייל.

לסיכום, השוואת ממצאי המחקר הנוכחי לממצאי מחקרים קודמים מעידה על סתירה בין עמדות המשתמשים בנוגע לאחזור ושיתוף קבצים לבין התנהגות המשתמשים בפועל. המשתתפים במחקר הנוכחי דיווחו לרוב על גישות חיוביות כלפי חיפוש לעומת ניווט וכן כלפי שיתוף קבצים בענן לעומת שיתופם באמצעות הדואר האלקטרוני, זאת בניגוד לממצאי מחקרים קודמים שמצאו כי השיטה היעילה לאחזור קבצים הינה ניווט וכן כי השיטה היעילה לשיתוף קבצים הינה שיתוף באימייל. ממצאי המחקר הנוכחי מעידים על כך שממצאי המחקרים הקודמים בנוגע לאחזור ושיתוף קבצים הינם מנוגדים לאינטואיציה.

מספר מערכת: 9926921411105776